

Universitätsbibliothek Paderborn

Decisiones Practicæ Casuum Conscientiæ Selectorum In Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Pars Altera Decisionum Practicarum Casuum Conscientiæ Selectorum In
Praxi, Et Foro Interno Quotidie Occurrentium, Omnibusque, Præsertim
Ecclesiasticis, Qui Sui, Et Aliorum Curam Gerunt, Perutilium, Resolutorum

Leonardelli, Bonaventura

Augustæ Vindelicorum ; Græcii, 1739

Q. 2. An Donatus teneatur reddere centrum aureos in specie, cùm post auctum aureorum valorem restituendum est mutuuum, an verò satisfaciat reddendo æqualem valorem?

urn:nbn:de:hbz:466:1-41144

loris posset emere illâ pecuniâ aliquid æquivalens.

¶ 106 Affirmativam tamen sententiam meritò tenent Idem Salas l. c. Lugo *D. 25. Sect. 7. Less. l. 2. c. 21. n. 44.* Bonac. *D. 3. q. 2. p. 5.* Reginald. *l. 25. n. 345.* Sylvest. *v. usura 1. q. 19.* Diana *tr. 8. de contract. Res. 25.* & alii censentes talem contractum adhuc justum, & licitum esse. Prob. 1. quia ea pecunia, quæ mutuò datur, verè tunc talem valorem habet, ac retinet, & pro hoc tanto valore debet mutuarius postea reddere æqualem valorem, seu tantum, quantum accepit. Nec obest, quòd interea valor pecuniæ acceptæ decreverit; nam decrementum hoc non mutuans, sed mutuarius subire debet, quia valor pecuniæ non perit mutuanti, cum non pereat tempore, quo pecunia erat mutuantis, sed perit mutuuario, quia perit tempore, quo pecunia erat propria mutuarii, utpote qui illius dominum acquisiverat per mutuum acceptum; valor autem rei Domino perit.

Conf. quia mutuans ita mutuando utitur jure suo, & tradit pecuniam tanti valoris, ut recipiat pecuniam æqualis valoris, & consequenter non accipit aliquid supra sortem, cum tantum sit recepturus, quantum tradidit. Nec obstat, quòd defectus diminuti pretii debeat à mutuuario compensari; quia per hoc mutuans non plus recipit,

quàm dedit, sed æqualem valorem qualem habebat, & retinebat pecunia, cum mutaretur. Nec obest præscientia privata, quam mutuans habet de decremento pecuniæ futuro, cum eam nec teneatur, nec possit manifestare ratione secreti servandi. Quod Conf. 2. à pari; nam etiamsi venditor sciat futuram pretii remissionem, seu diminutionem, & emptor nesciat; nihilominus potest res suas absque injustitia vendere pretio currente, ut docet communis DD. cum S. Thom. *q. 77. a. 3. ad quantum;* quia res justè vendi potest juxta communem æstimationem pro tempore vigentem, & usitatam, hoc ipso, quòd justum pretium desumatur vel à Principis lege, vel à communi hominum æstimatione; nec privata scientia venditoris communem sensum, & æstimationem mutat, sicut non mutat privata scientia emptoris, alioquin emptor non posset emere pretio currente, si sciret pretium postea notabiliter augendum, quod falsum esse constat exemplo Josephi Patriarchæ *Genes. 41.* Ergo &c.

Ad 2. Q. si Barillus centum aureos mutuos dedit sine expresso pacto, ut reddantur in eadem omninò specie, & ejusdem bonitatis, tunc non esse obligatum, auctò pretiò, ad centum aureos in specie restituendos, sed poterit diminuto numero aureorum æstimationem detrahere. Ita Molina *D.*

D. 212. Tolet l. 5. c. 34. Eman. Sà v. mutuum, Navar. c. 27. n. 194. Lugo D. 25. de just. sect. 7. n. 124. Salas dub. 25. n. 1. Less. l. c. dub. 17. n. 151. Palao D. 4. de mutuo n. 7. Rebell. l. 11. q. 15. Fill. tr. 35. n. 490. Sotus, Sylvest. & alii, affirmantes contra Bartolum, aliosque Juristas apud Pal. l. c. mutuum non debere reddi in eadem specie monetæ, sed posse mutuatarium restituere in moneta quacumque ejusdem valoris, & bonitatis, seu quæ adæquet valorem illius, quam acceperat, sive valor pecuniæ postea extrinsecè creverit, sive decreverit, ut si centum aureos accepisti, reddas tantum, quantum adæquat valorem centum aureorum, ubi diminuto numero aureorum detrahere poteris eam majorem æstimationem, quia ea detractioe facta tantum restituas, quantum inspecta communi hominum æstimatione accepisti. Ratio est 1. quia usus jam obtinuit, & consuetudo omnium Provinciarum, teste Lug. Molin & aliis, ut nisi aliud in pactum deductum fuerit, omnia debita sive ex delicto, sive ex mutuo, sive ex quolibet alio contractu validè solvantur in quacumque legitima moneta: ergo. Nec obstat hîc quòd mutuum inducat obligationem solvendi in eadem specie; quia hoc non obstante dicitur adhuc solvi in eadem specie formali, siquidem species potissima monetæ non desumitur ex materia, sed ex valore, à quo formaliter, seu tanquam

forma constituitur in ratione monetæ, ut adeò quando solvitur in moneta habente eundem valorem formalem, dicatur solvi mutuum in eadem specie, ac bonitate, & sic tantummodo in hoc differentia aliqua individualis, & materialis, non verò specifica, ut advertit citt. Lugo.

2. Quia si valor pecuniæ mutuo acceptæ interea decrevisset, non ideò esset minus valoris solvendum mutuanti, ut patet ex supra dictis, quandoquidem valor ille non perit tempore, quo pecuniæ erant propriæ mutuantis, sed quo erant propriæ mutuatarii, cui proin tanquam domino rei valor perit; non verò mutuanti, qui tunc temporis illius Dominus non erat: ergo à pari, si pecuniæ valor crevit, accrescet mutuatario tanquam domino pecuniæ; non verò mutuanti, cui proin non plus valoris erit reddendum, quàm fuerit valor, quem mutuo dedit, aliàs mutuans acciperet aliquid ultra sortem mutuo datam, scilicet augmentum pecuniæ interim actæ.

Favet huic doctrinæ *cap. olim, & cap. cum Canonicis de censib.* quæ doctrina secundum Molin l. c. Lug. & alios procedit etiam pro casu, quo mutuans fuisset pecuniam servaturus; tum quia lucrum cessans, nisi in pactum deducatur, non debet solvi à mutuatario, antequam sit in

mora solvendi; tum quia sicut si valor decreveret, mutuans ratione mutui vitaret damnum decrementi, ita quoque subire debet jacturam illius incrementi, quæ per accidens ratione mutui inde sequitur.

P. 3. à pari. Si mutuo accepisti duos modios tritici, & postea ex Principis mandato mensura tritici, augeatur, non obligaris auctâ mensurâ reddere duos modios tritici integros, sed sufficit reddere duos modios tritici correspondentes duobus modis præcedentibus, quos accepisti, antequam mensuræ variatio fieret: ergo pariter si accepisti mutuos centum aureos, & postea ex mandato Principis valor aurei crevit, non teneris jam dare centum aureos integros, sed valorem centum aureorum, qualem mutuo accepisti.

Dices cum Bartol. in leg. 1. §. ult. ff. de auro, & argento, qui aurum mutuum accepit, non satisfacit tantummodo reddendo in argento, vel aere, quia reddit aliquid specie diversum ab eo, quod accepit, adeoque non redditur mutuum in eadem specie.

R. n. a. si aliter conventum non fuit; etsi enim reddat aliquid specie physica diversum, satisfacit tamen, quia nobilitatem materiæ acceptæ compenlat quantitate, & va-

lore pecuniæ solutæ, siquidem in pecunia, quod principaliter spectatur, non est materia, sed ejus valor extrinsecus, & æstimatio, ut colligitur non obscure ex leg. 1. ff. de contrahend. empt. & l. unic. Cod. de argenti pretio, quod thesauris infertur. Ubi Imperator statuit, in publicis collationibus licere pro 20. libris æreis unum auri solidum, & pro singulis argenti libris quinos æreos inferre.

R. 2. etsi Barillus sciverit, pecuniæ auriæ valorem brevi augmentum, si tamen mutuos dedit centum aureos roganti Donato, idque in pactum deduxit, ut mutuum reddatur in eadem specie, & moneta, potest exigere, ut centum aurei in specie, (vel æquivalenti) sibi reddantur, non obstante augmento pecuniæ mutuatæ, si tamen ipse mutuans pecuniam suam erat servaturus usque ad tempus valoris aucti, sicut de quolibet præsumitur, quod esset servaturus, si sciret pecuniam brevi auctum iri. 108

Ratio est, quia nisi posset exigere centum aureos cum suo augmento, deberet ipsemet damnum pati ob lucrum ipsi cessans, ratione cujus potest exigere, & accipere solutionem illam in eo majore valore monetæ, quem habebunt eo tempore, ad quod servaturus erat suos aureos, ut notant Molina D. 311. Lugo, & alii l. c.

Nec

Nec obstat, quòd lucrum cessans non debeatur, nisi deducatur in pactum; nam in hoc casu deducitur in pactum saltem sub conditione, ut advertit citt. Lugo, hoc ipso enim, quòd petas, ut pecunia in eadem specie, & quantitate reddatur, eo ipso petis, ut reddatur cum majore valore, si fortè valor interim crescat.

Nec obest hinc scientia mutuantis, nec ignorantia mutuatarii de valore augendo; nam illa ignorantia non infertur injuriosè à mutuante, sed duntaxat non aufertur, quam auferre non tenetur, nec potest ob silentium secreti, quòd revelare non potest, adeoque sicut validus esset contractus, si mutuans ignoraret variationem valoris, sic validus erit, licet mutuans id sciverit, quia onus re ipsa non est majus ex eo, quòd unus periculum sciverit; nec habenda est ratio illius scientiæ privatæ incommunicabilis. Accedit, quòd illa ignorantia mutuatarii non versetur circa substantiam contractus, quia licet mutuans privata scientia augmentum pecuniæ futurum noverit, moraliter tamen, & in communi estimatione periculum illud ignoratur, & pecunia retinet totum suum valorem, & consequenter onus reddendi tot numos aureos in æquali quantitate cum illo augmento communiter non aestimatur majus, quàm apprehendatur à mutuatario: unde si-

cut potes mutuare pecuniam, etsi scias brevi ejus valorem minuendum cum obligatione mutuatarii reddendi æqualem valorem, ut dictum est supra, quia tua scientia non minuit præsentem pecuniæ valorem; ita poteris mutuare eandem cum obligatione reddendi æqualem valorem, licet scias brevi ejus valorem augendum, quia tua præscientia non auget onus illud, nec ignorantia mutuatarii versatur circa ejus substantiam, sed circa rem futuram, quæ in communi estimatione non facit esse onus diversum, quando communiter id ignoratur: atque adeò sicut in priori casu de decremento pecuniæ obligatio mutuatarii est adhuc sufficienter voluntaria: ita & in posteriori casu de augmento pecuniæ, quia etiam in priori casu mutuatarium non acciperet fortè mutuum, si sciret pecuniam brevi minuendam; sicut fortè non acciperet in posteriori casu, mutuum cum eo pacto, si sciret monetam brevi fore augendam; Rectè tamen notat hinc citt. Lugo si mutuans sine gravi suo incommodo possit, teneri monere mutuatarium, ut vel mutuum non petat, vel pecuniam non expendat, donec ejus valor augeatur, idque saltem ex charitate.

Ad 3. Q. non nulli cum Joan. Medina de restit. q. 32. §. inde inferitur, & Petr. Ledesm. p. 2. tr. 8. c. 35. concl. 4. censuerunt, licitum esse aliquid accipere ultra sortem
P 3 ratio